

катары акындардын өйдөкүдөй классификациясын улуттук адабият таанууда биринчи болуп жүргүзгөн жана акындар категорияларынын улуттук сөз өнөрүбүздөгү көп түрдүүлүгүн алгач жолу коомчулукка ачып берген. Окумуштуунун сиңирген тарыхый эмгеги–мына ушунда. Т.Саманчиндин бул классификациясы бүгүнкү күндө изилдөө иштеринде колдонулуп келет.

Колдонулган адабияттардын тизмеси:

1. Кыдырбаева Р.З., Асаналиев К. Кыргыз адабий илиминин терминдер сөздүгү. – Б.: Билд, 2004.
2. Саманчин Т. Колониялык доордогу биздин адабият. //Советтик адабият жана искусство, 1941, №5
3. Залкар акындар.- Бишкек:Шам, 2006,140 б.(Кетбука, Асан кайгы, Токтогул ырчы, Калыгул, Арстанбек).
4. Саманчин Т. XIX кылымдын аягындагы XX кылымдын башындагы кыргыздын жазуучу, акындарынын чыгармаларынын бөтөнчөлүктөрү. //Советтик Кыргызстан, 1948, №2,
5. Асаналиев К. Башат. //Кыргызстан маданияты, 1989, 31-август

УДК.82.01.801.6

DOI 10.58649/1694-8033-2023-2(114)-167-173

Кубатбек кызы Мээрим
Ж. Баласагын атындагы КУУ
Кубатбек кызы Мээрим
КНУ им. Ж. Баласагына
Kubatbek kyzy Meerim
KNU J. Balasagyn

Т.СЫДЫКБЕКОВДУН ФИЛОСОФИЯЛЫК ОЙЛОРУН ОКУТУУНУН ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ФИЛОСОФСКИХ МЫСЛЕЙ Т. СЫДЫКБЕКОВА FEATURES OF TEACHING PHILOSOPHICAL THOUGHTS T. SYDYKBEKOVA

Аннотация: Макалада кыргыз элинин улуу жазуучусу Т.Сыдыкбековдун чыгармаларындагы философиялык ойлордун окутулушу боюнча маселелер каралган. Т.Сыдыкбеков кыргыз тилинин тазалыгы, адабий тилдин нормасынын сакталышы сыяктуу орчундуу ойлорго карата өзүнүн кабатырланган көз караштарын билдирип, маселени чечүү жолдоруна чейин ачыктап берген макалалары да кездешет. Ошондой эле тилибиздеги чубалжыган сүйлөмдөрдүн жана көп сөздөрдүн маанилери чатыш, түшүнүксүз болгон учурлары, улуттук тилибиздин өзгөчөлүгү эске алынбастан сүйлөмдөр сөзмө-сөз которулуп эч жылдырылбастан өз-өз ордуна коюлгандыгы, эне тилибизде жазып, эне тилибизде сүйлөп жатабыз деп гезит-китептерибибиздин нускасына мактанганыбыз менен элдик жандуу сөздөрдү бир четтен унутуп баратканыбызды айтып кейийт.

Аннотация: В статье рассматривается преподавание философской мысли в произведениях великого кыргызского писателя Т.Сыдыкбекова. В статьях Т.Сыдыкбекова выражается его обеспокоенное мнение по таким важным вопросам, как чистота кыргызского языка и сохранение норм литературного языка, разъясняются пути решения проблемы. Также случаи, когда значения многих слов и предложений в нашем языке запутаны и неясны, предложения переводятся дословно без учета особенностей нашего национального языка и ставятся на свои места, не перемещая их, мы хвастаемся копии наших газет и книг, которые мы пишем на нашем родном языке и говорим на нашем родном языке Он с сожалением говорит, что мы забываем слова.

Abstract: The article discusses the teaching of philosophical thought in the works of the great Kyrgyz writer T. Sydykbekov. T. Sydykbekov's articles express his worried opinion on such important issues as the purity of the Kyrgyz language and the preservation of the norms of the literary language, and explain ways to solve the problem. Also, cases where the meanings of many words and sentences in our language are confused and unclear, sentences are translated verbatim without taking into account the peculiarities of our national language and put into place without moving them, we show off the copies of our newspapers and books that we write in our native language and speak our own language. He says with regret that we forget the words.

Негизги сөздөр: тил, адабий тил, философия, элдик, повесть, адабият, улут, роман, котормочу, дүйнө.

Ключевые слова: язык, литературный язык, философия, народ, повесть, литература, народ, роман, переводчик, мир.

Keywords: language, literary language, philosophy, people, story, literature, people, novel, translator, world.

Т.Сыдыкбеков кыргыз журтчулугуна улуу жазуучу, романчы, ойчул, философ, акын-котормочу катары белгилүү. Айтылган көп кырдуу таланттарды аркалоо менен бирге кыргыз тилине, тарыхый мурастарына, улуттук каада-салттарына, адабиятына, маданиятына жана адам баласына карата өзүнүн философиялык ойлорун байма-бай билдирип келген. Дүйнөдө адамзатынын асылдыгы, жоопкерчилиги тууралуу айткандары окуган адамдын жан дүйнөсүнө бүлүк салбай койбойт: “Бул адам баласы эс тарткандан улам чоңойгон сайын акыл-эси жетилип, тажырыйбасы байып, эмгекте такшалып, анан колунан мурда келбей аткан иштер улам барган сайын жигердүү иштелет эмеспи. Мына ушул мыйзам мекен жагынан алганда дал ошондой болуп арбып, артып күчөп олтурат. Адам канчалык эс тартып чоңойгон сайын ал мекендин көтөрөр жүгүн мойнуна көбүрөөк алат. Ал мекендин алдында өзүнүн аткараар милдетин зор экендигине жооптуулукту сезет. Бул жөнүндө да тээ эле байыртадан бери акылмандардын айтып келаткандары бар. Башканы коюп Новоинин бир сөзү эрксизден эске түшөт. Ал: «Адам баласы көз өткөнчө мекен үчүн күрөшүп, мекенди коргоп, мекен үчүн кызмат кылуусу керек», деген. Мына ушул сөздүн өзү бир топ суроого жооп болоор. Биз мекен деген сөздү кеңири түшүнөбүз. Туулуп өскөн жер бул булактын башаты. Маселен, мөңгүдөн суу тамчылап чыкты да дагы, ал төрөдү. Андан кийин булак агып отуруп өзөн сууга кошулду. Ал келип дарыяга куйду. Дарыя агып отуруп деңизге же океанга келип кошулду. Мына Мекен дегенди элестүү айтканда, мына ушундай болот» - дейт алп жазуучу [6.2]. Өзүнүн турмушунан алынган бул цитатада ойчул адам канчалык узак жашаган сайын ошончолук акылы топтолуп, күжүрмөндүүлүк менен эмгектене баштай тургандыгын, Мекенге болгон милдети артыла берээрин, көз карашы жетик боло баштаарын

аныктайт. Баланын акыл-эси тамчыдай болуп, турмуштун ар тараптуу жагдайларынан эленип өтүп, чалкыган океанга айланаарын салыштыруу аркылуу берген. Андан ары улай эле “Биздин улуу мекенибиз адам баласынын келечеги. Ал, келечекте зор, асыл максаттарга жетүүгө шарт түзүп турган уя. Ушул уяда жашап туруп жолдон адашып, өзүнүн максатын өтөй албай аксап калган кишилер да бар. Анда билим десе билим, ден-соолук десе ден-соолук жайында. Ал үчүн мекенибиз көп чыгым да жумшаган. Мына ушул сыяктуу адамдарга карата элдик жалпак сөзү менен эскертерим: «адамды тамак аксатат, атты туяк аксатат» дейт. Бул илгертеден келе жаткан сөз биздин алдыңкы максатка эң өзөктөш ко? Ушундай өз жолунан адашкандарды көргөндө катуу өкүнөсүн. Бул ачык айтканда мекендин өкүнүчү. Биз улуу мекенибиз үчүн колдон келген иштерди арноого милдеттүүбүз. Өнүгүп өсө берсин” – деген оюн билдирген. Т.Сыдыкбеков акындык өнөрдү дагы аркалап, кыргыз элине патриоттук, турмуштук жана сүйүү ырларын дагы тартуулаган. Анын Мекен тууралуу ырына көңүл бөлсөк:

Дарыя бөксөрөт, кайрадан толуп ташыйт.

Өмүр бөксөөсүн урпак толтурат.

Мекен көгөрө берсин. Урпак улана берсин!

Мекенге таазим! [7.45].

Мында өмүрдүн уланышын келечектин түбөлүктүүлүгү экендиги айтылат.

Жазуучу өзүнүн журналисттерге берген маегинде, ырларында, кара сөз түрүндөгү чыгармаларында Мекенден артык эч нерсе болбостугун баса белгилеп келет. Кээде ага кыянатчылык кылган адамдар бар экендигин, кекиртектин айынан эл-жерге кол салып жаткандар бар экендигин кыйытып айтып өтөт. Мындай пикири аркылуу адабиятчы жаштарды Ата мекенин сүйүүгө, кадырлоого чакырган.

Адабиятчы айрыкча кыргыз тили маселесине абдан көп кайрылган, тилдин тарыхы, келечеги, учурдагы абалы тууралуу олуттуу философиялык ойлорун айтып келген. “Тилсиз өнөр – билим өркүндөшү да болмок эмес. Адамдык адеп акылы, абийир сактоо, салт, расмий жакшылыкка жышааналаган ырым жөрөлгөлөр да болмок эмес. Бул кезде бизге жат сезилген диний ишенимдер өз кезинде бийик жана касиеттүү угулган сөз күчү менен кишини жакшылыкка баштады. Эгерде алгачкы акылман кемеңгердик менен ой жүгүртүп: өзүн да, башкаларды да сыйкырдуу күчкө сыйынтпаса, анда ал байыркы кишилерди тек супсак кеп-сөз менен адеп-акылакка көндүрө албайт болчу. Ушундай улуу күчтөрдү тейлеген кишинин бирден бир күч куралы-тили!” – деп тилдин кудуреттүү күчү тууралуу чечмелеп берет [2.34]. Адамдын акыл-эсинин, кадыр-баркынын, аң-сезиминин, жашоо-тиричилигинин бардыгынын башаты тил экендигин баса белгилейт. “Эне тилибизге оору болуп кирген - «тик», «тык», «дүктөрдү» айтпаганда, сүйлөмдөр, эне тилибиздин эрежесине багынбагандыктан ушул чубалжыган сөз тизмектериндеги сүйлөмдө «эмнелер» менен «этияттуу түрдө мамиле кылуу менен айкалыштырууга тийиш» экендиги ой жорутмайынча көпчүлүк окуучуларга жете бербейт, жолдоштор! «Советтик кишинин идеялуулугу» деген баш макаланы да окуп көрөлүчү: “Эне тилибиздин туюндурмасын эске алып ушул чубалжыган узун үзүндүнү талдап көрсөк, өз ордун таппаган сөздөр, башка-башка айтылып бир маанини кайталаган сөздөр, так бир түшүнүктү берген сөз кош мааниге өтүп кеткен учурлар бар. Азыр биздин коомго кесип өтө эле көп болуп бара жатат. Бир кезде кыргызда кесип саны отуз-кырктан ашчуу эмес. Бул күндөрдө анын тармагы жылдан жылга кеңейүүдө. Кече эле сен укпаган кесипке жыл өтпөй сенин уулуң же кызың ээ. Бул да коомубуздун ар бир мүчөсүнө түзүп жаткан оң шартынын натыйжасы. Мекен үчүн иштөө улуу сыймык, чоң

кубат жана көңүл өстүрөөр жыргал”-деп кыргыз тилиндеги атоо сөздөрүнө дагы сын пикирин айткан. Анда кыргыз тилиндеги башаламан сөздөрдүн курулушуна, неологизмдерди номинациялоодо бир катар кемчиликтер жолугаарын ачыктаган. Мисал катары «Калыптагы» деп айтканда, аяк кийимдери калыпка салынган экен, кирпич калыпка куюлган экен”-деп түшүнүшүбүз мүмкүн. Андай болсо «социалисттик калыптагы кишинин» тагдырын калкыбыз кандайча түшүнүшөр экен?” – деген талдоосун алсак болот. Азыркы жашап турган тилдер турсун, байыркы заманда «өлүп калган» тилдерди кем басынтуу наадандык деп эсептелээрин айткан [3.23].

“Коркок-билиштик, көз карандылык, кошоматчылык, чала сабаттуулук, наадандык кана эне тилди кемсинтүүгө, аны барктабаска жол ачат” – деген жыйынтыктуу оюн билдирген. Элибиздин маданияты көтөрүлүп, илимий мекемелерибиз көбөйүп илимпоздорубуз өскөнүнө карабастан; басма сөз тармактары байып-гезиттерибиз, журналдарыбыз, китептерибиз көп-көп нускада чыгып жатканына карабастан; радио угузуулар, телевидение көрсөтүүлөр калайыкка жар салып: жетишкендиктерди, ийгиликтерди, бардык жаңылыктарды тынымсыз даңазалап тургандарына карабастан бул кезде эне тилибиздин баркы анча эмес экендигин окурмандарга айтып, кооптонот.

Айрыкча, кыргыз тилинин тазалыгы, адабий тилдин нормасынын сакталышы сыяктуу орчундуу ойлорго карата өзүнүн кабатырланган көз караштарын билдирип, маселени чечүү жолдоруна чейин ачыктап берген макалалары да кездешет. Ошондой эле тилибиздеги чубалжыган сүйлөмдөрдүн жана көп сөздөрдүн маанилери чатыш, түшүнүксүз болгон учурлары, улуттук тилибиздин өзгөчөлүгү эске алынбастан сүйлөмдөр сөзмө-сөз которулуп эч жылдырылбастан өз-өз ордуна коюлгандыгы, эне тилибизде жазып, эне тилибизде сүйлөп жатабыз деп гезит-китептерибиздин нускасына мактанганыбыз менен элдик жандуу сөздөрдү бир четтен унутуп баратканыбызды айтып бушайман болот. Мындай учурларды ал “Бул-зыяндуу көрүнүш!”-деп атаган. “Тил-улуттук маданият. Улуттук байлык. Улуттук мурас! Ошону менен бирге ар бир элдин тили бүткүл адамзаттын маданий мурасына кошулат! Ар бир элдин эне тили, анын бардык жакшы касиеттери өз-өз ара эриш -аркак бааланганда гана, элдердин достугу чыналат!” - деген оптимисттик маанайдагы жыйынтыктуу ойлорун окурмандарга тартуулаган.

Жөнөкөй иш акылга анча уруна бербейт. Жөнөкөй – жөнөкөйлүгү менен зор, өзүндү даңкташ үчүн кумарлансаң, өмүрүң кумарда ойнолот. Жаз, күз ат үстүндө той тойлосоң, кыш бою өтүнсүз каласың. Чөлдө алабата-кызгалдак. Ою тайыздын жүрүшү серең, серең. Ичи тар итине да таш атат. Жекечилдик менен өзүмчүлдүк барда киши муңдан арылбайт. Акылыңды ойготпосон, ал жаш баладай уктай берет. Бирок бала тынч уйкуда дени сак. Акыл тынч уйкуда магдырак. Жер балдарынан кишинин айырмаланган касиети анын кишиче ой жүгүртүп, сөз сүйлөгөндүгү. Өнөрүн, маданиятын өнүктүрө баштаган кезинен эле ал бардык кишилик касиетин өнүктүрүүдө өз ара карым-катнашынын эн асыл жана баалуу куралы-тили болду. Жалпыбыз сабаттуу, билимдүү болуп калган кездеги бул укмуш карама каршылыкты ачык айтып моюнга алалы: башкаларды кое туруп биз өз-өз балдарыбыз менен көгүлтүр экранда беш-он мүнөт калкка угуза эне тилибизде сүйлөшө алабызбы?.. Бүлүнгөн сөздөрдөн эптеп кураштырган нагыз тантык сүйлөмдөрдү кыйнала-кыстала айтарыбызды алдын ала моюнга алалы. Эмесе, «жарды», «чачылган» деп айыпты байыркы тилибизге түртө салуу, даде ачыгын айтышалы, бери болгондо өзүбүздүн камкоштугубуз, артыкбаш сактыгыбыз.

Башында баса белгилегендей, залкар адабиятчы баласынын табышмактуу, түйшүктүү жашоосуна байланыштуу философиялык ойлорун айтуу менен окурмандарды улууну

урматтоого, өмүрдү баалоого чакырып келет. «Атаң алтымышка чыкканда алдап соолоп кучүн ал» деген илгертеден келе жаткан ылакап бар. Ал эми сени менен маек куруп жаткан киши быйыл туп-туура 73кө келип калды. Эми мындан ары канча жашайбыз ал жаратылыштын иши. Ошондуктан биздин көкүрөктө демибиз, ооздо сөзүбүз барда ыгын таап пайдаланып калуу силердин милдет. Пайдалангыла! Турмуш-дарыя. Өмүр-тамчы” [1.343].

Тилекке каршы биз, кээде тек пенделик этип, бир беткей обдулабыз. Байыркы өмүрлөрдү үйрөнүүдө жалаңкабат калып, бизге өнөктөш болуп биздеги бугунку салмакты көтөрүшкөн ал күчтү көп учурда сезбейбиз. Сөзүү мындай турсун, аны тангандар да бар. Албетте, бул бир беткейлик-жалпы элге өркүндөшүбүзгө (прогресске) чоң зыян. Биз тарыхты кеңири билип, анын жаман-жакшысын ажырата таанып, бүгүнкү ишибизге өткөндүн жакшысын ажырата таанып, бүгүнкү ишибизге өткөндүн жакшысын үлгү этип, жаманын кайталабас болсок биз караңгыда шам-чырактуу болор элек [4.67].

Маселен, менин мекеним, менин төрөлгөн айылым болсо, ал ошол жерден башталса, ошол жүрүп отуруп тамчыдан булакка айланган сыяктуу чоң мекенге келип куюлду. Ал улуу дарактын бир жашыл бутагы, же кенен төрдүн жакшыныкый көркөм байчечекейи болуп турат. Эгерде биздин социалисттик мекен зор чынары болсо, ал биздин төрөлүп келген жерибиз анын бир жашыл бутагы. Ошол аркылуу ал бийиктен бирин-бири көрктөп турат. Эгер бир киши канчалык ишмер болсо да мекен алдында иштер иши бир гана кишилик. Ал эми көптүн иши көп да. Элибизде: – «Көп түкүрсө көл болот» деген эң соонун макал бар. Көп мекен үчүн иштегенде мекен ого бетер гүлдөйт, күч алат, ого бетер жогорулайт. Ошентип анын алдындагы максаттары ишке ашат. Ошол сыяктуу адам өскөн сайын, акыл эске толгон сайын ал мекен алдында адамдын жооптуулугу өтө күчтүү болот. Ушуга байланыштуу дагы бир поэзиясына кайрылып көрөлү:

Ажалыңды таштай тур теңир.

Кыйбаймын жашыл өмүрдү!

Журт кайгысын жеке көтөрөмүн!

Көгөргөн бетине кан жүгүрдү. Оо, журт! Илкибей тыныгын, Жетейли, тигил,

Алтын булак Ата конушка! Кана жутсаң, Мөлтүр суусунан. Карада тирилесиң. Ат ойнотчуу Ала-Белдер ээндир. Көк-Конуштарга үй тигесиң. Тай минип, кунан минип. Улан-кыз жарышып, Күн мемиреп, Ата-эне күлүп, Кайрадан өнүгөсүн журтум, Улуу мекен Ата-Конушунда![4.23]. Акындын бул ойлорунда алыста жүргөн адам өзүнүн Мекенине келгенде күчтүү болуп, кайраттанып, телегейи тегиз болуп калаары жеткире ачыкталган. Улутунун патриот инсаны катары Ата-Мекендин оор кайгысын өзү гана көтөргүсү келгенин билдирген.

Мен ушул жерден, тээ оор заманда, оор мезгилде кандайдыр бир журт башына чоң алаамат түшүп турган мезгилде мына өлүм жолунда араң келе жатат, деп үлдүрөгөн карыянын айткан сөзүн эсиңе салдым. Ошол карыя мекенди көз алдына келтирип туруп тирилип кетпедиби. Ал: – Жүрүгүлө, жөнөйлүү, мекенди сактайлы! Мекен бизге өмүр, жан азык. Биз мекенге кубатпыз – деген сөздү айтпадыбы? Ошондой эле мекен адамды асыратса, эне адам баласын төрөп мекен менен бирге адамзат балдарын асырап жатпайбы. Ошондуктан энеге болгон дагы бир сөздү окуп коёюн. Анткени, мекен менен эненин, мекен менен атанын, ата мекен менен эне мекенди бири-биринен ажыратып кароого мүмкүн эмес. Бардыгы бир бирдикте, бир түшүнүктө. Алардын ар бири өзүнчө касиет, өзүнчө табылгыс мээрим:

Энем күбүрөдү өзүнчө:
– Оо, касиетүү Ысык-Көл !
Балдарыңды багар бекенсиң?
Коркконумдан ыйлагым келди
Көл кантип багат эне? Мени?
Энем мени жетеледи жаңсап
Энебиз Көл, ал жарыктык
Калайыкты төрөгөн,
Жаныбарларын,
Канаттууларын, баардыгын –
Ырыска бөлөгөн.
Төр-төрлөрдө байчечекей жайнап
Козу-кулак, ышкын, кымыздык,
Жайытта көбүрөгөн толкуп
Бет-бетте бүлдүркөн быкып
Ой тоосунда ырыс төгүлгөн.
Муздактан жарыка теминген.
Алтын булак жутсам кубат.
Жуунсаң эм балам!
Эзелкиден – ырыскың
Бабадан калган аманат!

Мына бул жерде бул сөздү айтуу менен мекенге жеке эле киши эмес, жеке эле жан-жаныбар эмес, көрсө толкун да, жел да, күндүн нуру да баардыгы эркелеп тургандай көрүнөт экен. Мейли сен кайда болбогун күн жадырап тийип турган учурду эске түшүрүп көрөлү. Ошол учурда бүт аалам, күн, бүт дүнүйө жер менен өзөктөшүп жерге асман, асманга жер бири-бирине жуурулушуп, бирин-бири эркелетип жаткандай көрүнүшкө күбө болосуң. Мен бул жерден айтайын дегеним, мекендин ушул жыргалын, ушул кубатын, ушул касиетин сезбеген адам ал өзү мекенсиз адам. Мекендин ушул касиетин, ушул жыргалын эгер тили болсо канаттуу да айтаар эле. Эгер тил сүйлөсө, мага ыракат, нур берип турат деп чөп дагы айтаар беле? Ошондуктан мекенге болгон сөз, мекенди баалоо, мекенди даңктоо ар бирибиздин зор милдетибиз! [2.67]. Ысык-Көлдү жанынан артык көргөн акын анын ыйыктыгын, улуулугун, адамды жаратып, ага ырыскы тартуулаарын айтып, таң калат, суктанат жана окурманды мекенди аздектөөгө чакырат. Адам баласынын өнүгүшү, өркүндөөсү үчүн эч бир мамлекетте мынчалык кеңири мүмкүнчүлүк түзүлгөн эмес. Мейли ал укук жагынан болобу, мейли ал маданият тармагындабы, кайсы жагынан болбосун биздин коомубуздун бөтөнчүлүгү. Мына ушул улуу өлкөдө жашап, эмгек этип жатышкан ар бир адамдын, ар бир улуттун чоң жана эң жарык үйү биздин улуу мекен. Ал алардын ар бирине кубат – дем берген жашоо тиричилине эң шарттуу жарык уя. Мына бизде бала 7 ге чыкканда мектепке барат. Ар бир уул, кыз кесип ээси болушка толук акылуу. Биздеги идеал: бардыгы адам үчүн, алардын жашоосу, алардын келечеги үчүн. Эмесе ошол адамдын милдети эмнеде? Алардын милдети өзү жашап турган мекенин гүлдөтүү. Мен бул жерде көп жылдык тажрыйбама байланыштуу ар бир кичинекей кемчил жагыбызды да белгилеп кетүүнү оң көрөөр элем. Биз айрым учурда кургак ураанга көбүрөөк жол беребиз. Чындыгында ошол кургак ураанга караганда жалпак сөз жүрөккө жылуу угулат. Жылуу сөздүн таасири да

күчтүү. Демек, мекенге ак кызмат өтөш үчүн баарынан мурда тилди барктоо, байытуу милдет [3.45].

Колдонулган адабияттардын тизмеси:

1. Сыдыкбеков Т. Табылга. Бишкек. Адабият. 1991. 688-б.
2. Сыдыкбеков Т. Тилибиз бөтөнчө эмес. Адабият. Бишкек. 1990. 34-б.
3. Сыдыкбеков Т. Тил биримдикке өбөлгө. Бишкек.
4. Сыдыкбеков Т. Бийикке баскыч көтөрөт. Бишкек. 1989. 23-б.
5. Сыдыкбеков Т. Тил өлбөйт, өнүгөт. Бишкек. Адабият. 1990. 12-б.
6. Сыдыкбеков Т. Киши өзүн өзү тарбиялайт. Бишкек. Адабият. 1987. 2-бет
7. Сыдыкбеков Т. Ынсап жөнүндө сөз. Бишкек. Адабият. 1999. 45-бет.

УДК 811.512.154+371.3

DOI 10.58649/1694-8033-2023-2(114)-173-177

Мадиярова К.К.

И.Исамидинов атындагы Педагогикалык колледж ПКМДИ

Мадиярова К.К.

Педагогический колледж ИЦППК имени И. Исамидинова

Madiyarova K.K.

Pedagogical College named after I. Isamidinov

**ПЕДАГОГИКАЛЫК КОЛЛЕДЖДЕРГЕ КЫРГЫЗ ТИЛИН КЕСИПТИК
КОМПЕТЕНЦИЯЛАРГА БАГЫТТАП ОКУТУУНУН МЕТОДИКАСЫНАН
СПЕЦИАЛИСТ ПО КЫРГЫЗСКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
КОЛЛЕДЖЕЙ ОТ МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ, НАПРАВЛЕННОЙ НА
КОМПЕТЕНЦИИ**

**KYRGYZ LANGUAGE PROFESSIONAL FOR PEDAGOGICAL COLLEGES FROM THE
METHODOLOGY OF TRAINING AIMED AT COMPETENCES**

Аннотация: Макалада Педагогикалык колледжде педагогикалык багыттагы орто кесиптик адистер даярдалып чыккандыгына байланыштуу кыргыз тили сабагын заманбап технологияларды пайдаланып кесиптик компетенцияга багыттап окутуу. Алган билимин кесиптик ишмердүүлүгүндө кесибине байланышкан, кесиптик сөздөрдү өз эне тилинде, адабий жана мамлекеттик тилде сабаттуу иш жүргүзө алуусуна мүмкүнчүлүк алышат.

Аннотация: В статье преподавание кыргызского языка с использованием современных технологий направлено на повышение профессиональной компетентности за счет подготовки специалистов среднего профессионального образования педагогического направления в педагогическом колледже. У них будет возможность использовать полученные знания в своей профессиональной деятельности, профессиональные слова, связанные с их профессией, на родном, литературном и государственном языках.

Abstract: In the article, teaching of the Kyrgyz language lesson using modern technologies is aimed at professional competence due to the training of secondary professional specialists in pedagogical direction at the Pedagogical College. They will have the opportunity to use the